

**1e Bijlage tot de 32^e Jaarvergadering der Nederl. Bot.
Vereeniging.**

**AANWINSTEN VOOR DE FLORA MYCOLOGICA VAN
NEDERLAND.**

van Juli 1877 tot 31 December 1878.

DOOR

C. A. J. A. OUDEMANS.

VIII.

(Vervolg van het 3^e Deel, p. 142—161).

In het tijdsverloop tusschen Juli 1877 en 31 Dec. 1878, werden weder een 60-tal soorten van Fungi voor het eerst in Nederland waargenomen. Enkele daarvan trof ik zonder, of met foutieve, namen aan in het Herbarium der Botanische Vereeniging; andere ontdekte ik zelf op mijne excursiën; nog andere werden mij tot nader onderzoek toegezonden door Mej. Joh. Staring, dochter van wijlen Dr. W. C. H. Staring, die op »de Boekhorst" bij Lochem, op den »Wildenborch", enz., ruimschoots gelegenheid vond, aan hare neiging tot eene kennismaking met de mycologische flora dier buitenverblijven te voldoen. Een woord van welgemeenden dank worde Mej. Staring toegebracht voor de welwillendheid en den ijver, waarmede zij mijne pogingen steunde om onze kennis der

Nederlandsche fungi op te heffen uit den achterlijken staat, waarin zij geruimen tijd verkeerd heeft.

De volgorde, welke ik aan mijne opsomming tot grondslag leg, is dezelfde van vroeger, en aan Cooke's Handbook of Britisch Fungi ontleend. Hoewel ik erkennen moet, dat het systeem van dezen auteur aanzienlijke wijzigingen zoude moeten ondergaan om te voldoen aan hetgeen men tegenwoordig van zulk eene rangschikking zou mogen verwachten, acht ik het beter om er, met het oog op mijne zeven vroegere bijdragen, thans niet van af te wijken, en eerst dan te trachten, eene nieuwe verdeeling in te voeren, als de tijd voor de publicatie eener algemeene naamlijst onzer fungi of van eene min of meer uitvoerig bewerkte flora mycologica van Nederland zal zijn aangebroken.

SPORIFERA.

A. Hymenomycetes.

AGARICINI.

1. *Agaricus Lepiota cinnabarinus* Fr. (Epicr. Ed. alt. pag. 36). — Aan den straatweg tusschen Baarn en Hilversum, onder Sparren; 17 October 1878. Oudemans. — Eene bijzonder fraaie, aan *Ag. amianthinus* verwante, doch door hare aanzienlijker afmetingen daarvan reeds bij den eersten oogopslag te onderscheiden soort. — De grootste exemplaren, die ik aantrof, hadden een hoed van $6\frac{1}{2}$ centimeter in middellijn. — De kleur van den vleezigen, naar den rand echter plotseling dunner toeloopenden hoed is cinnaberrood, en verbleekt bij het drogen niet. Korrels van dezelfde kleur, aan die van *Ag. acutesquamosus* herinnerend, doch meer afgerond dan puntig, zijn over de aanvankelijk bolle, doch later afgeplatte, oppervlakte verspreid, en zeer gemakkelijk weg te nemen. De steel is los gevuld of hol, aan zijn voet

gezwollen, onder den fraaien ring met grove, roode, wratvormige schubben bezet. De zuiver witte en vrije lamellen vond ik bij groote exemplaren 7 millim. breed.

2. *Ag. Tricholoma pessundatus* Fr. (Epicr. pag. 51). — Aan den straatweg tusschen Baarn en Hilversum, onder Sparren en andere boomen; 10 en 17 October 1878. Oudemans. — Eene krachtige, in zoden groeiende soort, die, behalve aan haar lederbruinen hoed, terstond te kennen is aan de donkere, bijna zwarte, indrukseken (op groeven, door het vallen van waterdruppels veroorzaakt, gelijkend), welke soms onregelmatig, doch soms ook in kringen rondom het midden van den hoed geschaard staan. Bij vochtig weder, is deze laatste kleverig, en dikwerf heeft hij ook een golvenden rand. Den steel van volwassen exemplaren, vond ik rolrond, geheel met fijne vlokkige schubben bezet, aan den voet bruin aangelopen. De lamellen, tamelijk ver van elkander verwijderd, ten laatste vuilrood gevlekt.

De verschillende exemplaren van eene en dezelfde zode zijn niet altijd allen gevlekt, maar ook wel geheel van alle indrukseken verstoken, waarom ik van gevoelen ben, dat de in de *Epicrisis* van Fries op *A. pessundatus* volgende *A. stans* geen recht heeft om als afzonderlijke soort vermeld te worden.

De middellijn van den hoed der grootste exemplaren bedroeg 10—12 centimeter.

3. *Ag. Tricholoma psammopus* Kalchbr. (Fr. Epicr. pag. 54). In bosschen te Baarn, 17 October 1878. Oudemans. — Ofschoon de door mij gevondene exemplaren nergens beter dan onder deze soort eene plaats konden vinden, moet ik toch erkennen dat zij van Kalchbrenner's beschrijving afweken door een donkerpaarsen hoed en grootere afmetingen. Indien echter Paulet's *Hypophyllum lepidopus* (Iconographie, pl. XCIII fig. 7), zooals Fries vermoedt, met *Ag. psammopus* identisch is, dan aarzel ik niet, mijne exemplaren juist bepaald te noemen.

4. *Ag. Tricholoma Pes Caprae* Fr. (Epicr. p. 68).

Aan grasbanden, onder Hulsten, in *Natura Artis Magistra* te Amsterdam, 14 October 1878. *Oudemans*. — Ik vond van deze soort een paar dicht gevulde zoden met een knolligen voet, waarin de stelen der grootere en kleinere exemplaren zich vereenigden. De fungus ziet er zeer onooogelijk uit en heeft een aardvalen, vetachtig-glanzigen hoed, die bij de verschillende exemplaren zeer in vorm verschilt en zoowel door inhammen, opstaande plooien, stompe uitsteeksels, spleten als anderszins, een hoogst onregelmatig voorkomen hebben kan. Het is de afzonderlijke individuen zeer goed aan te zien, dat zij elkander, gedurende het toenemen in wasdom, in geene geringe mate gehinderd hebben. Tegen het licht gehouden, is de hoed, ten gevolge van het dunne vleesch, met uitzondering van de breede bultige verhevenheid in het midden, doorschijnend. — De steel is rond of hoekig, recht of gekromd, kort of lang, nu eens naar boven, dan eens naar onder wat dunner, wit, geheel glad en zonder aanhangselen, inwendig vleezig, aan de oppervlakte dof, niet kraakbeenachtig. — De lamellen zijn wel wit, maar hellen toch eenigermate naar het doorschijnend-grijze over; ik vond ze zeer weinig uitgesneden aan den steel, soms gevorkt, 10—12 millim. breed, vrij dik en vrij wijd uit elkander. Fig. 14 van *Schaeffer* is tamelijk goed, maar vertoont geene andere als dwergachtige exemplaren. De figuur 9 A van *Sterbeek* geeft eene goede voorstelling van een exemplaar met een gespleten hoed.

5. *Ag. Clitocybe Tuba* *Fr.* (*Epicr. pag. 99*). — Tusschen afgevallen en rottende bladen, onder Sparren en Beuken in 't Baarnsche bosch; 10 Oct. 1878. *Oudemans*. — Eene fraaie witte soort, met een vleezigen, dunnen, eerst bollen, later vlakken en ingedeukten hoed, die er droog glanzig uitziet en een gladden rand heeft. De steel is overal even dik, inwendig spoedig hol, naar boven soms naakt en soms bestoven. De lamellen vond ik 3 milim. breed, aflopend, dicht opeen, eerst wit, later bleek-geelbruin. Onze exemplaren kwamen volmaakt overeen met die van *Paulet* (*Tab. LXV, fig. 2—5*).

6. *Ag. Clitocybe expallens* *Fr.* (*Epicr. pag. 100*).

Tusschen mos langs de wegen in 't Baarnsche bosch; 10 Oct. 1878. Oudemans. — Deze reukelooze, in zoden groeiende soort verdient haar naam ten volle, omdat zij in verschen staat geheel met water doortrokken en bruinachtig, in drogen daarentegen bleekgrijs van kleur is. De dunvliezige hoed is eerst vlak, later trechtervormig (veel dieper ingedrukt dan die van *Ag. Tuba*), glad, onbehaard, en heeft eerst een eenigermate naar binnen gekrulden, doch later een vlakken rand. — De steel is hol, overal even dik, aan den top witglanzig, aan den voet met een wit vilt bezet, dat, onder 't drogen, in dichtheid toeneemt. — De lamellen loopen af, staan niet zeer dicht opeen, en zijn bleekgrijs. De grootste hoed, dien ik zag, had eene middellijn van 4 centim. en rustte op een 3 centim. langen steel. — Onder het drogen, verbleekt de hoed het meest; daarop volgt de steel, en eindelijk de lamellen. — Onze exemplaren kwamen zeer goed overeen met *Fries Icones tab. 56 pag. 2 en 3*.

7. *Ag. Mycena Fagetorum Fr.* (Epicr. p. 138). — Op rottende Beukebladen, in de dichte schaduw van Sparren en Beuken langs den weg van Baarn naar Hilversum; 17 Oct. 1878. Oudemans. — Hoed vliezig, doorschijnend, stomp-kegelvormig, met eene meer of minder duidelijk bultige verhevenheid in 't midden; tusschen de laatste en den rand gestreept, grijsbruin. Vochtig gehouden exemplaren zijn dofglanzig, vooral ter hoogte van de bultige verhevenheid, die er glibberig uitziet en glad is op 't gevoel. — De steel is zeer glad, dofglanzig, donkerder dan de hoed, rolrond, en ligt met zijn lager gedeelte tegen de bladen aan. De lamellen zijn door dwarsstroompjes verbonden, vrij dik, middelmatig wijd uit elkander, buikig en slechts over een deel harer breedte met den steel verbonden (adnex). — Rieken doet deze fungus, zelfs in eene afgesloten ruimte, niet.

8. *Ag. Mycena setosus Fr.* (Epicr. pag. 153). — Langs den weg van Baarn naar Hilversum, op rottende Beukebladen, in dichte schaduw; 17 Oct. 1878. Oudemans. — Zeer klein en tener. Hoed wit, half kogelrond, stomp, glad.

Steel haardun, in gedroogden staat glanzig en kraakbeenachtig, met horizontale borsteltjes bezet. Lamellen zeer wijd uiteen, wit, zeer weinig talrijk.

9. *Ag. Omphalia scyphiformis* Fr. (Epicr. p. 159). Op zandgrond, op de Boekhorst bij Lochem; Mei 1878. Mej. J. Staring. — Het mycelium vormt met het zand een witten koek, waaruit de steel oprijst. Door de tamelijk wijd uiteen staande lamellen, kan deze soort niet met *Ag. scyphoides* verwisseld worden. Onze exemplaren geleken volkomen op de fig. 214 van Batsch. De hoed is soms zijdelings gespleten.

10. *Ag. Pleurotus revolutus* Kz. — In de spleet van een Beukestam, op de Boekhorst bij Lochem, 6 Nov. 1877. Mej. J. Staring. — Deze aan *Ag. salignus* zeer na verwante soort draagt eigenlijk een verkeerden naam, daar de rand des hoeds niet naar buiten, maar naar binnen gekruld is. De kleur des hoeds was bij het ons toegezondene exemplaar muiskaal en die der lamellen doorschijnend lichtgrijs. Eene uitvoerige beschrijving dezer soort vindt men bij Kickx (Cryptog. des Flandres, II, p. 158).

11. (?) *Ag. Entoloma nigro-cinnamomeus* Kalchbr. (Fr. Epicr. p. 195). — Op den grond tusschen laag struikgewas, in het Vondelspark te Amsterdam; 7 Nov. 1878. Oudemans. — Geheel zeker omtrent de juistheid dezer bepaling ben ik nog niet. Daar ik mijne exemplaren echter heb doen afbeelden, hoop ik later in de gelegenheid te zijn, ze met Kalchbrenner's plaat te vergelijken. — De Latijnsche diagnose van den door mij gevonden fungus zoude luiden: »Gregarius. Pileo leviter carnoso, e convexo plano, tandem revoluto, medio depresso, aquam avidè bibente, umbrino-nigrescente, laevi, glabro. Stipite cavo, subflexuoso, fibrilloso, griseo-fuscescente. Lamellis crassis, perinde furcatis, lanceolatis, mox secedentibus, distantibus, rubello-cinnamomeis. Spor. ovalibus, granulosis. — Serotinus. Odorem non detexi.»

12. *Ag. Naucoria sideroides* Bull. (Fr. Epicr. p. 258). — Baarnsche bosch, 10 Oct. 1878. Oudemans. —

De afbeelding van Bulliard (pl. 588) kwam volkomen met onze exemplaren overeen. — In ondergeschikte punten weken deze eenigszins af van de door Fries gegeven beschrijving.

13. *Ag. Hypholoma intonsus* Pass. (Fr. Epicr. p. 294). — Op de aarde van tobben in de Oranjerie van den Hortus bot. te Amsterdam; Sept. 1877. Oudemans. — Een zeer fraaie fungus, met een licht isabelkleurigen, niet volkomen gladden, doch met zeer oppervlakkige, kronkelende, van boven naar beneden loopende indrukseven geteekenden hoed. Zeer in het oog vallend zijn de op spinrag gelijkende vlokjes, waarmede de laatste bekleed is, en de overblijfselen eener gescheurde cortina, die van zijn rand afhangen. De steel is vrij fors, naar boven vlokkelig en gestreept, inwendig hol. De lamellen zijn lancetvormig, aangewassen, aan de randen wit en zeer fijn gekarteld.

Deze door Passerini in zijne »Funghi Parmensi» beschreven soort, werd ook in Parma op de aarde van plantentobben aangetroffen.

14. *Ag. Hypholoma coronatus* Fr. (Epicr. p. 295). Op de aarde van de kuip eener Araucaria in de Oranjerie van den Hortus bot. te Amsterdam; 27 Aug. 1877. Oudemans. — De door mij gevonden exemplaren waren niet in zoden vereenigd, maar stonden wel gezellig bijeen. Slechts van twee individuen waren de stelen in elkander gevloeid. De beschrijving van Fries paste zeer goed op mijne fungi, en vooral wat de prachtige »corona» van witte punten betreft, maar de stelen, die ik waarnam, waren naar boven zeer fijn-donzig. De »maculae obscuriores» waren bij mij: liggende, zeer teedere, als uit spinrag bestaande schubbetjes (een overblijfsel van het velum), zoodat ik mijne voorwerpen ook tot de afdeling der »flocculosi» van Fries had kunnen brengen, indien de geheele fungus niet duidelijk hygrophaan ware geweest. De »appendices dentiformes», te zamen de »corona» vormend, waren eveneens niets anders als overblijfselen van het velum universale (de beurs). Zij stonden niet aan den rand, maar een weinig daar boven.

Middellijn van den isabelkleurigen, doch wit opdrogenden hoed, bij de grootste exemplaren, $4\frac{1}{2}$ centim. Hoedvleesch 1 millim. dik in 't midden. Lamellen 4 millim. breed, aan den steel niet uitgesneden, naar den omtrek smaller, eerst wit, later vleeschkleurig, eindelijk purperachtig, met eene witte, fijn gekartelde snede. Steel sneeuwwit, aan den voet een weinig gezwollen, zeer fijn gestreept, naar boven niet in dikte toenemend, met zeer fijne, korte, uitstaande haartjes bezet, zuiver fistuleus, zeer slijtbaar, en, evenals de geheele plant, zeer bros.

Mijne Latijnsche diagnose van de gevondene exemplaren zoude als volgt behooren te luiden:

»Pileo carnoso-membranaceo, e convexo-explanato, obtuso, superficie flocculis arachnoideis concentrice quasi dispositis saturatiusque coloratis variegato, veli reliquiis dentiformibus ante marginem per distantias aequales, plicarum ad instar extrorsum apertarum, porrectis albis coronato; stipite albo, eximie fistuloso, tenui, cylindrico, basi bulbilloso, per totam longitudinem subtilissime striato, sursum subvelutino; lamellis adnatis, linearibus, confertissimis, acie alba subtiliter serrulatis, ex albo-carneo purpurascentibus. — Sporae in massa visae fusco-purpureae, sub microscopio fuscae, ovaes, 0.007 millim. longae, 0.0035 millim. latae, utrinque obtusissimae.”

»Affinitas *Ag. intonsum* inter et *Ag. coronatum* luculentissima.”

15. *Ag. Psilocybe cernuus* *Fl. Dan.* (Fr. Epicr. p. 302). Aan de zijde van een rijpad, tusschen plantaardigen afval, bij Lochem; Juli 1878. Mej. J. Staring.

16. *Ag. Psathyra bifrons* *Berk.* (Fr. Epicr. p. 307). Tusschen plantaardigen afval in het Vondelspark te Amsterdam; 7 Nov. 1878. Oudemans. — Hoed zeer dunvliezig; in verschen staat geheel doorschijnend, klokvormig, stomp, netvormig-gerimpeld, geelbruin met een rozerooden weerschijn, aan den rand veel bleeker, in drogen staat okergeel, in zeer jongen staat met witte vlokjes, als overblijfsels van het velum universale, bezet. Steel fraai wit, glanzig,

bros, aan den voet in grof wit pluiz gehuld, fistuleus, zonder bochten. Lamellen eerst wit, later paars, eindelijk zwart, lijnvormig, opklimmend, aangewassen, in verschen staat aan de randen licht rozerood, in drogen staat wit. Sporen donker purper.

17. *Coprinus Friesii Quélet* (Fr. Epicr. p. 331). — Op verdord gras bij Lochem; Oct. 1878. Mej. J. Staring. — Eene door hare geringe afmetingen en teederen aard, alsook door haar cilindrischen, fijn gestreepten, als met poeder bestoven en langs den rand grijsachtig paarsen, hoed goed gekenmerkte soort. De zeer dunne, poederachtig-bestoven, steel heeft een eenigszins gezwollen voet, en de vrije, lijnvormige lamellen zijn eerst wit, later violet en eindelijk bruinzwart.

18. *Cortinarius Inoloma opimus Fr.* (Epicr. p. 359). Baarnsche bosch; 7 Oct. 1878. Oudemans.

19. *Cort. Dermocybe caninus Fr.* (Epicr. p. 368). Langs den straatweg tusschen Eemnes en Soestdijk, onder Beuken, tusschen het gras; 16 Oct. 1878. Oudemans. — Eene zeer fraaie soort, tamelijk wel te kennen aan haar statig voorkomen en den vlokkigen bruinen ring, niet ver van den top des steels.

20. *Lactarius acris L.* (Fr. Epicr. p. 428). — Zeer enkel onder Beuken in het Baarnsche bosch; 26 Sept. 1878. Oudemans. — De door mij gevonden exemplaren kwamen met de beschrijving van Fries in alle punten overeen, met uitzondering van dit eene, dat de melk niet roodachtig opdroogde. De steel was bij al mijne voorwerpen excentriek en de hoed onregelmatig, grijszwart, zonder eenigen zweem van gordels. — Het verdient opmerking, dat Fries dezen *Lactarius* onder de »Piperati» rangschikt, waaraan hij een »pileus absolute siccus» toeschrijft, niettegenstaande hij den hoed dezer soort met den naam van »viscidus» bestempelde.

21. *Russula depallens Fr.* (Epicr. p. 442). — Baarnsche bosch, 3 Oct. 1878. Oudemans. — Bijna alle lamellen vorkswijs gespleten, vrij dicht opeen, eerst wit, later vuilgrijs. Hoed vrij sterk kleverig, vuil-roodachtig, min of meer ver-

bleekend, in 't midden ingedrukt, aan de randen eerst glad, doch bij oude indrogende exemplaren toch eenigermate knobbelig en gestreept. Steel kort, naar boven breeder toeloopend, een weinig gestreept, wit, inwendig spoedig door insecten verteerd.

22. *Russula pectinata* Fr. (Epicr. p. 449). Onder Beuken te Baarn en Soestdijk; 26 Sept. 1878. Oudemans. — Hoed kleverig, ten laatste aan den rand met sleuven en knobels, vuilgeel. Lamellen aan den steel zeer smal, naar den rand des hoeds iets breeder, onverdeeld, wit, tamelijk dicht opeen. Steel wit, gestreept.

23. *Lenzites flaccida* Fr. (Epic. p. 493). Aan Eikestompen; Sept. 1877. Mej. J. Staring.

POLYPOREI.

24. *Polyporus Schweinitzii* Fr. (Epicr. p. 529). Op den grond onder Zilverparren, op de Velhorst bij Lochem; Sept. 1877 en 1878. Mej. J. Staring. — Een der grootste en prachtigste Polypori, welke mij ooit onder de oogen kwamen, en die ik een geruimen tijd meende onder de *Daedalea*'s te moeten zoeken, omdat zijne poriën, juist zooals bij de soorten van dit geslacht, kronkelend in elkander liepen. Toen het mij echter gebleken was, dat mijn fungus, wegens zijn sponzigen aard, onmogelijk onder die rubriek konde worden gebracht, vond ik mij wel genoodzaakt, tot de Polypori terug te keeren, en moest ik ten slotte ondervinden, dat alle kenmerken der tot dat geslacht behoorende categorie C. »Spongiosi» (p. 528) op mijne voorwerpen van toepassing waren.

Hoeden 2—2½ decim. breed, 1½ decim. lang, ten getale van twee of drie dakpanswijze over elkander gelegen en naar beneden in een korten steel samenkomend, die zich onder den grond voortzet in een eenigszins rolrond samenstel van myceliumdraden en verganen humus. Versch geplukt, is de hoed week, dik, sterk waterhoudend; onder het drogen echter wordt hij langzamerhand buigzaam, en eindelijk, gestadig in volumen

verminderend, zoo bros en zacht, dat men hem tusschen de vingers tot een rabarberkleurig poeder vermalen kan. De bovenvlakke is donkerbruin, bij drogere exemplaren met een rooden gloed, in het midden zeer oneffen door kleinere en grootere papillen en uitsteeksels, naar den omtrek in gordels verdeeld, die zelve breeder en met werkachtige grove vlokken bezet, doch door kale, ruwe, smallere sleuven van elkander gescheiden zijn. — De doolhofachtige poriën zijn eerst licht zwavelgeel, later (en ook bij 't aanraken) groenachtig, en ten slotte brandend-rood. Bij volkomen droge exemplaren vond ik ze bruin, en de buizen daarenboven overal gespleten en in lamellen veranderd van p. m. 7 mill. lengte. Het poreuze der ondervlakke was daarmede verdwenen, en haar vroeger uiterlijk niet meer te herkennen. — Den steel vond ik steeds sterk excentrisch, 5 centim. lang en 3 centim. dik, bruin, rimpelig en zonder pluis. — Inwendig had de geheele fungus eene roest-bruine kleur.

P. Schweinitzii is de eenige soort uit de „*Mesopodes Spongiosi*”, welke tot hertoe in Nederland gevonden werd, en om zijne, in vergelijking met andere soorten, zoo uiterst vreemde eigenschappen, bijzonder merkwaardig.

25. *Polyporus Weinmanni* Fr. (Epicr. p. 552). Op eene plank van een vonder op de Boekhorst, bij Lochem; Sept. 1878. Mej. J. Staring. — Zeer na verwant aan *P. borealis*, doch daarvan onderscheiden 1°. door zeer duidelijke labyrinthvormige poriën en 2°. door de eigenschap, dat de poriën en buizen bij de minste aanraking roodbruin worden. De geheele fungus is zacht-vleezig, sneeuwwit, zonder huidbedekking en aan de bovenvlakke eenigszins concentrisch oneffen.

26. *Polyporus borealis* Fr. (Epicr. p. 552). Op sparrestompen te Lochem; Sept. 1877. Mej. J. Staring. — De mij toegezonden exemplaren kwamen volmaakt overeen met plaat 40 van Rostkovich (in Sturm's Pilze 4^{es} Bändchen). — Zij groeiden dakpanswijze en waren bros en kaasachtig van vastheid. Hoeden zittend, meer in de breedte (5 centim.) dan in de lengte of diepte ontwikkeld (3 centim.),

eerst wit, maar allengs bruinrood gevlekt of gevlamd, of ook wel met concentrische bruinroode gordels in de nabijheid van den rand. Oppervlakte ongelijk, met bobbel en weinig verheven kammen, en een fijn wit vilt in de dieper gelegen plaatsen. — Vleesch inwendig sneeuwwit, in de lucht eenigszins verkleurend en licht bruinrood wordend, 2—2½ millim. dik, zonder gordels. Buizen 5—8 millim. lang, juist zooals *Rostkovius* ze beschrijft: ten deele met ronde poriën, ten deele met getande, nl. daar waar de buizen gedrukt worden. De ondervlakte der hoeden vertoonen de indrukken van andere, die er tegen aangroeiden. — Den hoedrand vond ik scherp en een weinig naar buiten gekruld, en daarbij meest altijd licht-bruinrood van kleur.

27. *Polyporus resinosus* *Rostk.* (Sturm, Pilze, 4es Bändchen t. 29). — In de dichte schaduw der onderste takken van Sparren, op den weg tusschen Baarn en Hilversum; 17 Oct. 1878. *Oudemans*. — De fungus komt in groote klompen uit den grond te voorschijn, en bestaat uit talrijke, dakpanswijze over elkander gelegen hoeden, die ten deele volledig en natuurlijk, ten deele onvolledig en onregelmatig ontwikkeld zijn. Versch, zijn zij vleezig-leerachtig, met een mes zonder veel weerstand te klieven, en dus volstrekt niet houtig. De bovenzijde des hoeds is oneffen, bobbelig, roodbruin, bij groeiende jonge exemplaren fijn-fluweelachtig en berijpt, in gordels verdeeld en voorzien van een tamelijk breed witten rand; bij oudere donkerbruin of zwart, soms glanzig, zonder witten rand. Poriën fraai wit, later zoo gekleurd als gewoon werkhout, versch met een gezwollen, droog met een dunnen wand. Buizen ca. 4 millim. lang; langer, indien toevallig de lagen van twee verschillende hoeden elkander bedekken. Hoedvleesch inwendig, bij nog groeiende voorwerpen, wit, maar toch met eene zeer flauwe houttint, onder het dragen donkerder, en bij oudere exemplaren houtkleurig. Op de vertikale doorsnede zijn gordels waar te nemen, welke met de bolle zijde naar buiten staan.

Het komt mij voor, dat er bij *Fries* verwarring bestaat

in de waardeering der platen van Rostkovius, waarom ik dan ook zijn naam niet achter den soortnaam heb durven zetten. Fries toch haalt pl. 29 van genoemden auteur aan: niet bij *P. resinosus*, zooals het behoorde, maar bij *P. annosus*, aan welke soort hij een van den beginne houtigen hoed toeschrijft, en dat, niettegenstaande de text van Rostkovius van een »pileus carnosus" gewaagt, en er in het Duitsch nog bijgevoegd wordt: »Die Substanz ist fleischig-lederartig....; er bildet den Uebergang von den Carnosis zu den Subcarnosis."— Ik voor mij houd het er voor, dat *P. annosus* Fr., waarvan ik een in Nederland gevonden en door Fries zelven bepaald exemplaar bezit, geen recht van bestaan heeft, doch uit oude droge voorwerpen van *P. resinosus*, die werkelijk zeer hard kunnen wezen, gevormd werd. In de groote klompen van *P. resinosus*, die ik aantrof, waren individuen te vinden, die geheel met de beschrijving van Fries voor *P. annosus* en het zooeven genoemde, door hem bepaalde exemplaar overeenstemden, en ik kan mij voorstellen, dat dergelijke voorwerpen, buiten eenig verband met andere aangetroffen, als onafhankelijk daarvan, d. i. als zelfstandige soort werden aangemerkt. — Aan den anderen kant werd plaat 34 van Rostkovius, getiteld *P. confluens* Fr., door Fries (Epicr. p. 554) naar *P. resinosus* verwezen. Met deze opvatting kan ik mij zeer goed vereenigen, want ook exemplaren van dat uiterlijk werden door mij te midden der andere, hierboven beschrevene, gevonden. — Ik meen der waarheid het dichtst nabij te zijn, door te zeggen: *Boletus resinosus* Schrad. (= *Pol. resinosus* Rostk. tab. 29) is door Rostkovius goed beschreven en afgebeeld, en doelt op jeugdige, nog groeiende exemplaren; *P. confluens* Rostk. stelt ons volwassen voorwerpen voor van dezelfde soort; *P. annosus* Fr. heeft betrekking op overoude, hard geworden individuen van *P. resinosus*, welke in den zoogenoemden resupinaten toestand verkeerden.

28. *Polyporus betulinus* Fr. (Epicr. p. 555). Aan Berkestompen op de Velhorst bij Lochem; Sept. 1877. Mej. J. Staring. — Deze soort, waarvan ons ook voorwerpen

met een krijtwitten hoed onder de oogen kwamen, onderscheidt zich, onder meer, door haar bijzonder sterk ontwikkeld hoed-vleesch en de vreemde eigenschap, dat de buizen, in rijpen staat, dit laatste loslaten, waardoor eene toenadering tot de *Boleti* bemerkbaar wordt.

29. ? *Polyporus Neesii* Fr. (Epicr. p. 564). Aan een afgevallen tak te Lochem; Sept. 1877. Mej. J. Staring. — Een klein exemplaar van 2 centim. middellijn, eenigermate gelijkend op *P. annosus* Fr., maar met eene witte groeiende bovenvlakte en een bijna geheel vrijen, niet ruggelings met het ondersteunende voorwerp saamgewassen, hoed. De schelp-vorm is in het exemplaar duidelijk uitgedrukt, en de vastheid als die van hout. De bovenzijde van den hoed is kaal en rimpelig, de bijna witte onderzijde geheel met rondachtige, uitgerekte, poriën van verschillende grootte, met gezwollen randen bezet. De afscheiding tusschen beide zijden is scherp.

30. *Polyporus Fibula* Fr. (Epicr. p. 567). Op takken bij Harderwijk, 1877, Bondam; en op verwerkt hout bij Lochem, Febr. 1879; Mej. J. Staring. — De exemplaren van Harderwijk hadden den gewonen vorm van zijdelings vast zittende voorwerpen, doch die van Lochem deden zich als cirkelronde, vrije, schotelvormige schildjes voor, juist zooals Fries zulks beschrijft. — De hoed is aan de bovenzijde wit, bij jongere exemplaren met liggende vlokken bezet, bij oudere kaal, straalswijze-gerimpeld, maar steeds zonder gordels. De rand is gaaf en scherp, en de onderzijde geeft kleine, rondachtige poriën te zien, die van wit later lichtbruin worden en eerst in gave, doch later in getande zijden gevat zijn.

31. *Daedalea confragosa* P. (Epicr. p. 587). Aan een Beuk in het Baarnsche bosch; 10 Oct. 1878. Oudemans. Slechts één exemplaar.

HYDNEI.

32. *Hydnum aurantiacum* A. S. (Fr. Epicr. p. 603). In Dennebosschen te Lochem; 12 Sept. 1877. Mej. J. Staring.

Eene zeer kennelijke soort, die uit alleenstaande, en niet uit saamgewassen exemplaren bestaat. Hoed vast, 1 decim. en meer breed, doorgaans zuiver cirkelrond, zonder, of met slechts zeer flauw aangeduide gordels, met een bruinrood vilt bedekt, dat in den beginne veel bleeker, ja zelfs bijna wit van kleur is. Steel kort, dik, met hetzelfde bruinroode vilt als de hoed bezet. Stekels eerst wit, ten laatste, door alle schakeeringen heen, chocoladekleurig. Inwendig is de fungus bruin (soms met een blauwen weerschijn) en met gordels geteekend.

33. *Hydnum Queletii* Fr. (Epicr. p. 605). Tusschen het gras aan een der vijvers in het Baarnsche bosch; Aug. 1878. Oudemans. — Eene zeer goed gekenmerkte soort. Hoed wel taai, maar dun van vleesch, donkerbruin met een witten rand, diep trechtersvormig, zonder gordels, doch met zeer talrijke smalle lijstvormige verhevenheden of plooiën, die zich straalswijze naar buiten begeven en in het midden van den hoed wat hooger worden en in elkander loopen. Steel zeer dun en kaal, doch naar beneden in eene soort van vilt gehuld. Stekels lang en dun, dicht bij den rand tot korte stompjes verarmd.

34. *Hydnum nigrum* Fr. (Epicr. p. 605). Onder Dennen te Lochem; 14 Aug. 1878. Mej. J. Staring. — Deze soort bestaat doorgaans uit saamgewassen exemplaren en draagt haar naam met recht, omdat de hoed en steel niet enkel uit-, maar ook inwendig zwart, of liever zeer donker paars zijn. Bovenvlakte des hoeds zeer oneffen en grof-viltig, zonder gordels; inwendig echter met duidelijke gordels geteekend. Steel dik, omgekeerd-kegelvormig, oneffen, viltig. Stekels zeer kort, eerst wit, later grijs.

35. *Sistotrema membranaceum* Oud. Integrum, candidum, pileo membranaceo, subirregulari, glabro, deorsum in stipitem p. m. gracilem contracto; lamellulis niveis, planis vel canaliculatis, decurrentibus, siccando collabescentibus, quasi diffluentibus. — Vulgo exempla plurima varie confluentia quisquiliis variis affixa late prorepunt, crustamque lacteam formant terrae contiguam. — Legi ad terram sub truncis abiegnis, m. Oct. a^o. 1878, Baarn inter et Hilversum.

Huc spectant exempla a Desmazierio sub n°. 311 in »Cham-pignons de France», a Fuckelio in »Fungi Rhenani» sub n°. 1339 et a Rabenhorstio sub numeris 310 et 1409 in »Fungi Europaei» edita, partim a Rob. Friesio circa Upsalam, partim a Herm. Hoffmannio circa Darmstadt et a Niesslio circa Graz lecta. Haec minime sistunt *S. confluens* *P.* (= *Hydnum sublamellosum* *Bull.*), fungum a Persoon (*Disp. meth.* p. 28) jure suberosum vocatum, cujusque tota indoles a nostra specie quam maxime differt. Lamellae insuper in *S. confluente* persistunt. — Icones a Friesio in *Epicrisi* (ed 2a p. 619) citatae, exemplis siccatis supra memoratis ab omni parte dissimiles, fungum spectant quem mihi in patria quoque observare contigit, ita ut autopsia de differentia inter ambas species judicare potuerim.

36. (?) *Irpex candidus* *Weinm.* (*Fr. Epicr.* p. 622). Op Dennenaalden en verrot hout, op de Boekhorst bij Lochem; Sept. 1877 en 78. Mej. J. Staring.

37. (?) *Radulum laetum* *Fr.* (*Epicr.* p. 624). Op afgevallen takken bij Harderwijk; a^o. 1835. Junghuhn in het Herbarium der Botanische Vereeniging.

AURICULARINI..

38. *Craterellus cornucopioides* *P.* (*Fr. Epicr.* p. 631). Bij Leiden; Aug. 1844. L. A. Perein. Herbarium der Botanische Vereeniging.

39. *Thelephora diffusa* *Fr.* (*Epicr.* p. 635). Op vochtigen zandgrond te Lochem; Aug. 1878. Mej. J. Staring. — Zeer gemakkelijk te herkennen aan den eigenaardigen stank, dien men er, vooral in eene gesloten ruimte, aan waarneemt. Een eigenlijke steel is hier niet aanwezig, maar de over elkander liggende takken, die op onregelmatige wijze ingesneden zijn, zitten in opstijgende bundels bijeen.

40. *Stereum tabacinum* *Fr.* (*Epicr.* p. 641). Daar het mij onlangs gebleken is, dat al wat onder dezen naam in het Herbarium der Botanische Vereeniging bewaard werd,

niet tot deze soort behoorde, mag ik haar onder de tegenwoordige reeks van nieuw gevonden vormen wel een nummer geven. — Zij werd den 20^{en} Mei 1878 op de Boekhorst bij Lochem in uitnemend fraaie exemplaren gevonden door Mej. J. Staring, en wel op takken van *Syringa vulgaris*.

Ik voeg hier bij, dat de exemplaren van *Stereum disciforme* Fr., in den Prodrömus onder n°. 2733 vermeld als van Leiden en Zuid-Beveland afkomstig, en in het Herbarium der Ned. Bot. Vereeniging neêrgelegd, geen van allen tot deze soort, maar wel tot *St. purpureum* Fr. var. *disciforme* West. behooren. Één exemplaar slechts, niet in den Prodrömus vermeld en door Wtte waal bij Leiden gevonden, bleek met juistheid bepaald te wezen. *St. disciforme* komt zuidelijker veel meer voor dan bij ons.

Van *St. frustulosum* Fr. (Prod. n°. 2734) vond ik in het Herbarium der Ned. Bot. Vereeniging geen enkel exemplaar.

De exemplaren van *Corticium evolvens* Fr., onder n°. 2737 in den Prodrömus als van Zuid-Beveland afkomstig vermeld, behoorden niet tot deze soort (die thans dan ook uit de lijst onzer fungi verdwijnen moet), maar vertegenwoordigden eene bekervormige verscheidenheid van *Stereum purpureum*.

Gasteromycetes.

MYXOGASTRES.

41. *Ptychogaster albus* Cda. (Icon. Fung. II, p. 24, tab. XII, fig. 90). Dit merkwaardige voortbrengsel, door Fries (S. V. Scand. p. 447) ook *Institale bombacina* geheeten, doet zich voor als eene op Sparrenaalden gezeten, witte, uit draden saamgeweven spons met eene ruwe oppervlakte. Onder het drogen wordt de fungus bruinachtig, en blijkt dan inwendig, in verspreide holten, een overgroot getal lichtbruine sporen te bevatten. — Ik ontving de hier beschreven voorwerpen van Mej. J. Staring, die ze in November 1877 op de Boekhorst bij Lochem verzamelde.

Dat ik *Ptychogaster albus* hier nog onder de *Myxogastres* of *Myxomyceten* rangschik, geschiedt alleen omdat ik de verdeeling van Cooke tot grondslag mijner beschouwingen heb aangenomen. Het is echter in den laatsten tijd meer en meer gebleken, dat er aan de ontwikkeling van dezen fungus geen plasmodium voorafgaat en zijn bouw in geen enkel punt met dien der genoemde afdeeling overeenstemt. Algemeen houdt men het er thans voor, dat hij een voorlooper is van een *Polyporus*, en wel meer bepaaldelijk van *P. destructor*.

De sporen ontstaan in haakvormig gebogen draden, die talrijke tusschenschotten hebben en even daarboven een oorvormig aanhangsel (*Schnalle*) dragen. Elk lid van zulk een draad brengt ééne spore voort, en als de sporen rijp zijn, komen zij in vrijheid, doordien de celwanden der draden vervloeien.

Meer bijzonderheden omtrent *Ptychogaster albus*, kan men vinden in het *Bulletin de la Société Botanique de France*, deel XXIII, p. 359, van de hand des heeren Cornu.

Coniomycetes.

SPHAERONEMEI.

42. *Phoma Petiolorum* Rob. (in Desmaz. Ann. Sc. nat. 3e Série, VIII p. 16; Cooke, Brit. F. p. 421). Op dunne takjes van *Fraxinus excelsior* var. *pendula* L., te Amsterdam; a^o. 1853. Van der Sande Lacoste (Herb. der Ned. Bot. Vereeniging).

43. *Sphaeropsis epitricha* Berk et Broome (Ann. of Nat. Hist. 2^d Ser., V, n°. 422; Cooke, Brit. F. p. 427). Op doode stengels en takken van *Equisetum arvense* bij Goes; a^o. 1849. Van den Bosch (Herb. der Ned. Bot. Vereeniging).

44. *Sphaeropsis Ralfsii* Berk. et Broome (Ann. Nat.

Hist. 2d Ser., V, n°. 419; Cooke Brit. F. p. 427). Op afgevallen bladen van *Hedera Helix* in het Haagsche bosch. (Herb. der Ned. Bot. Vereeniging).

PUCCINIAEI.

45. *Puccinia Thalictri Chev.* (Flore des environs de Paris, I, p. 417). Op de bladen van *Thalictrum flavum*, bij Leiden; a^o. 1845. Perein (Herb. der Ned. Bot. Vereeniging). Teleutosporifera.

46. *Puccinia Corrigiolae Chev.* (Flore der Environs de Paris, I, p. 420). Op *Corrigiola littoralis*, bij Wijchen; a^o. 1850. Abeleven. (Herb. der Ned. Bot. Vereeniging). Teleutosporifera.

47. *Puccinia striaeformis West.* (Quatrième Notice sur quelques Cryptogames Belges, p. 10). Op de bladen van *Symphytum officinale*. Oosterhoutsche bosch bij Nijmegen; Mei 1848. Abeleven. — Hymeniifera. (= *Aecidium Asperifoliarum P.*).

48. *Uromyces Limonii Lév.* (Diction. d'Hist. nat., article »Urédinées.") = *Uredo Limonii Duby* (Bot. Gall. II, p. 897). Op de bladen van *Statice Limonium*, bij Goes, a^o. 1849. Van den Bosch. Stylosporifera et teleutosporifera.

49. *Melampsora Lini Desm.* (Champignons de France, Ser. I, Edit. 1e, n°. 2049, Edit. 2e n°. 1649), var. *α. lini-perda Körnicke*, L. u. F. Zeitung der Prov. Preussen a^o. 1865 (= var. *α. major Fuck.* in Symb. Mycol. p. 44). — Op *Linum usitatissimum*. Bij Leiden, a^o. 1845. J. Schuurmans Stekhoven. (In het Herbarium der Ned. Bot. Vereeniging). Stylosporifera.

USTILAGINEI.

50. *Urocystis occulta Rabh.* (Klotzsch; Herb. Myc. ed. II, n°. 393). Aan de binnenzijde der bladscheeden van

Triticum vulgare. Beuningen bij Nijmegen. Juni. Abeleven. (Herb. der Ned. Bot. Vereeniging).

51. *Urocystis Agropyri* Schröt. (Brand- und Rostpilze Schlesiens, p. 7). Op bladen van *Agropyrum repens*. Goes, van den Bosch. (Herb. der Ned. Bot. Vereeniging).

52. *Thecaphora Ammophilae* Oud. (Bot. Zeit. 1878, p. 439). In *Ammophila arenaria* parasitica pustulas format semiglobosas supra foliorum faciem superiorem eminentes et $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ millim. in diametro metientes. Epidermide et hypodermate ruptis, pulvis evacuat aterrimus, subtilissimus, qui, microscopii ope examinatus, sporarum monstrat conglomerationes tales quales *Thecaphora* generi propriae sunt. Glomeruli juniores ex duabus, proveciores e quatuor, maturi ex octo cellulis compositi sunt, tali modo collocatis quasi corpus quoddam sphaericum septis unico, duobus vel tribus in partes aequales divideres. Facies externa (libera) cellularum convexa, papillosa, caeterae laeves et planae ¹⁾ ideoque arcissime inter se cohaerentes. Color cellularum translucens dilute fuliginosus. Diameter globulorum variat inter millimetri partes millesimas 18 et 25, sporarum inter p. m. 10 et 13.

Inter *Thecaphorae* species 13, quas in Monographia sua Ustilaginearum enumeravit Fischerius a Waldheim, 3 tantum affinitatem quamdam, licet remotam, cum nostra specie ostendunt, vid. Th. Lolii, deformans et Lathyri, quarum prior in floribus Lolii perennis, secunda in ovariis Medicaginis tribuloidis, tertia in fructibus Lathyri pratensis parasitat. Nulla tamen earum Th. Ammophilae similis, quod probatur: 1°. sporarum facie libera in ultima specie convexa, dum in aliis tribus plana et polygonaliter offenditur; 2°. glomerulis maturis octo-neque multisporis; 3°. sporarum dimensione minore coloreque ad nigrum neque ad fuscum vergente. — Papillae sporarum parum promi-

¹⁾ In Bot. Zeit. errore „flavae” audit.

nent et laeves sunt, quare Th. *Ammophilae* in sectione Waldheimiana 2a (B) primum locum obtinere deberet.

Legi in foliis *Ammophilae arenariae* in dunis maritimis prope Harlemum m. Majo a^o. 1878.

SPORIDIIFERA.

Ascomycetes.

PERISPORIACEI.

52. * *Erysiphe communis* Lév. (Ann Sc. nat. 3e S., XV, p. 171). Op bladen van *Delphinium Ajacis*. Apeldoorn, Aug. 1877. Oudemans.

HELVELLACEI.

53. *Peziza umbrorum* Fr. (Syst. Myc. II, p. 85) = *Humaria umbrorum* Fuck. (Symb. Myc. p. 323). Afgebeeld in Cooke Mycographia II, tab. 138. — Op den grond. De Boekhorst bij Lochem. Sept. 1877. Mej. J. Staring.

54. *Peziza Grevillei* Berk. (Eng. Fl. V, p. 198; Cooke Brit. F. p. 690). Op doode stengels van *Anthriscus sylvestris*, Leiden; April 1835. Arckenhausen. In het Herb. der Ned. Bot. Vereeniging.

SPHAERIACEI.

55. *Scirrha depauperata* Fuck. (Symb. Myc. p. 221). Op de bladen van *Phragmites communis*, bij Utrecht. Van der Sande Lacoste. (Herb. der Ned. Bot. Vereeniging).

1) Het sterretje beteekent, dat de soort niet voor het eerst vermeld wordt.

56. *Sphaeria curvirostra* Sow. (Eng. Fl. t. 373 f. 5; Cooke, Brit. f. p. 907). Op stengels van *Sylphium perforatum*. Zuydhoek bij Naaldwijk, a°. 1866. Van der Trappen.

57. *Sphaeria* (*Rhaphidospora*) *Eryngii* n. sp. [minime *Sphaeria Eryngii* Fr., quae *Sphaerellae* species]. In petiolis *Eryngii maritimi*, prope Harderovicum, m. Apr. a°. 1835. Wttewaal. Sporas in ascis fere obsoletis vidi filiformes achromas. Ulteriori observationi obstitit exemplorum nimia vetustas.

58. *Sphaeria Sabuletorum* Berk. et Broome (Ann. Nat. Hist. 2d Ser., IX, n°. 650; Cooke, Brit. f. p. 905). Op de bladen van *Ammophila arenaria*, in de Haarlemsche duinen; Mei 1878. Oudemans.

59. *Sphaerella lineolata* de Not. (Schema di classificazione degli Sferiacei Italici aschigeri p. 237; Cooke, Brit. f. p. 921). Op de bladen van *Ammophila arenaria*, in de Haarlemsche duinen; Mei 1878. Oudemans.
